

BG05M2OP001-3.004-0001 „Нов шанс за успех“

Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“

**АДАптиРАНА УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА, КОМПОНЕНТ ЛИТЕРАТУРА, I ЕТАП,
ЗА ОБУЧЕНИЕ В КУРС ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КОМПЕТЕНТНОСТИ
ОТ ПРОГИМНАЗИАЛНИЯ ЕТАП НА ОСНОВНАТА СТЕПЕН НА ОБРАЗОВАНИЕ**

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Адаптираната учебна програма по литература за V клас е предназначена за обучение на лица, навършили 16 години, които не са ученици. Тя е синхронизирана по отношение на теми, на компетентности като очаквани резултати от обучението и на нови понятия с учебната програма за V клас за общообразователната подготовка по литература. Съобразена е с утвърдения адаптиран учебен план, според който обучението е 12 учебни седмици, а седмичният брой часове по български език и литература е 9 часа – общо 108 часа.

Препоръчително е следното разпределение на седмичния брой часове между двата компонента на учебния предмет: литература – 3 часа седмично; български език – 6 часа седмично.

Обучението по литература в V клас е насочено към овладяване на базисни знания, умения и отношения, свързани с митологията, с фолклора и с литературата и с изграждането на литературни и социокултурни компетентности.

Очакваните резултати в областта на социокултурните компетентности са свързани с различаването на основни норми и ценности, характерни за традиционната общност, както и с разбирането на основни принципи и конфликти на митологичния и на фолклорния модел за света, проявени в словесни произведения. Тези културни особености се очаква да бъдат съотнасяни с непосредствения жизнен опит на обучаемия.

Очакваните резултати в областта на литературните компетентности са насочени към обяснения на жанровата специфика и тълкуване на послания на различни като културен произход и жанр текстове.

Очакваните резултати в областта на комуникативните компетентности в V клас са свързани с уменията за създаване и възприемане на реч, а също и с уменията за културно изразяване.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
I. Митологичен модел за света	Различава характерни особености на митологичния модел за света. Познава значението на понятието <i>мит</i> и разпознава негови характерни черти.	МИТ
I.1. Древногръцки мит за произхода на боговете (преразказан от Петър Кърджилев)	Идентифицира в древногръцки мит за произхода на боговете подобията, разликите и конфликтите между боговете и хората. Различава основни персонажи и характерни особености на пространството и времето в древногръцки мит за произхода на боговете.	
I.2. Библейски разказ за Началото на света (преразказан или откъс от „Битие“)	Идентифицира в библейски разказ за Началото на света подобията и разликите между Бог и човека. Различава основни персонажи и характерни особености на пространството и времето в библейски разказ за Началото на света.	

<p>II. Фолклорен модел за света</p>	<p>Различава основни ценности и норми на традиционната общност, свързани с опозицията свое – чуждо.</p> <p>Съпоставя отношенията между човека и традиционната общност със своя опит.</p> <p>Различава характерни особености на фолклорния модел за света.</p>	
<p>II.1. „Тримата братя и златната ябълка“</p>	<p>Познава значението на понятието <i>вълшебна (фолклорна) приказка</i> и разпознава нейни жанрови характеристики, проявени в „Тримата братя и златната ябълка“.</p> <p>Определя в „Тримата братя и златната ябълка“ проблеми и конфликти, специфични за фолклорния модел за света, съпоставя ги с личния си опит и обосновава позиция по тях.</p>	<p>вълшебна (фолклорна) приказка</p>
<p>II.2. „Троица братя града градяха“</p>	<p>Обяснява жанровите особености на народната песен „Троица братя града градяха“.</p> <p>Определя в „Троица братя града градяха“ проблеми и конфликти, специфични за фолклорния модел за света, съпоставя ги с личния си опит и обосновава позиция по тях.</p>	
<p>II.3. Фолклорен/традиционен календар</p>	<p>Познава значението на понятието <i>ритуал</i> и различаването делник – празник за фолклорната общност.</p> <p>Познава основни празници от фолклорния/традиционния календар: Коледа, Великден, Курбан байрам, Гергьовден, Васильовден (Банго Васили).</p>	<p>ритуал</p>
<p>III. Различни разкази за човека и света</p> <p>III. 1 „Хайдутите“ (Хр. Ботев)</p>	<p>Различава основни герои в „Хайдутите“ и тълкува постъпките им, съотнасяйки ги с основни ценности и норми на традиционната общност, както и с личния си опит.</p> <p>Разпознава образи на народната песен, изградени в „Хайдутите“.</p>	
<p>III.2. „Легенда за рома“ (откъсът с легендата от приказката, преразказана от Михаил Георгиев)</p>	<p>Различава основни герои в „Легенда за рома“.</p> <p>Тълкува „Легенда за рома“ съобразно конкретните проявления на жанра.</p> <p>Определя в „Легенда за рома“ проблеми и конфликти, специфични за фолклорния модел за света, съпоставя ги с личния си опит и обосновава позиция по тях.</p>	

<p>III.3. „Грозното патенце“ (Х. Кр. Андерсен)</p>	<p>Различава основни герои в приказката „Грозното патенце“.</p> <p>Обяснява характерни жанрови особености на приказката „Грозното патенце“.</p> <p>Различава в приказката „Грозното патенце“ приписване на специфично човешки характеристики на животно и обяснява значението им за изграждането на смисъла на текста.</p>	
--	--	--

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА ОБУЧАЕМИТЕ

Оценката на постиженията на обучаемите е комплексна, като включва резултатите от формираните умения на всеки обучаван да разбира художествен текст, да обработва и да извлича информация от него при изпълнение на комуникативна задача.

Резултатите от обучението по литература се отчитат въз основа на наблюдение на цялостната работа, на проследяване напредъка на всеки обучаван по време на курса при изпълнение на:

- литературни и комуникативни задачи в писмена и в устна форма
- писмен тест, който включва задачи с четири избираеми отговора, от които само един е правилен, и задачи с кратък свободен отговор.

Оценяването трябва да отразява не само равнището на показаните знания и умения, но и да провокира у всеки обучаван интерес и стремеж към познание и към обучение, да се използва като обратна връзка за диагностициране на индивидуалния напредък.

В края на обучителния курс за всеки обучаван се оформя една обща оценка по български език и литература по шестобалната система.